

COMITETUL EXECUTIV
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

HOTĂRÂREA nr.
din ____ _____ 20 __

Pentru modificarea Regulamentului cu privire la sistemul automatizat de plăți interbancare, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 179/2019

În temeiul art.5 alin.(1) lit. f), art. 10 alin. (1), art.11 alin.(1), art. 15, art.27 alin.(1) lit. c), art.49¹ și 49³ din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art.544), cu modificările ulterioare, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăți interbancare, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 179/2019 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 223-229, art. 1270), înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu nr. 1470 din 5 iulie 2019, se modifică după cum urmează:

1) pe tot parcursul Regulamentului, cu excepția punctului 24, cuvântul „interbancare” se substituie cu cuvântul „interne”;

2) punctul 3:

a) după textul „noțiuni:”, se completează cu noțiunea „Alias” cu următorul cuprins: „Alias este un identificator unic care permite utilizatorului serviciilor de plată să îl prezinte în locul datelor de identificare detaliate necesare pentru completarea unui ordin de plată.”;

b) noțiunea „Cod al tranzacției” se completează cu noțiunea „Cod Quick Response (în continuare – cod QR)”, cu următorul cuprins:

„Cod Quick Response (în continuare - cod QR) – cod de bare pătrate bidimensionale standardizate care permit stocarea informației într-o etichetă vizuală care poate fi citită de un dispozitiv ce dispune de elemente hardware necesare și de un software cititor.”;

c) după noțiunea „Sistemul automatizat de plăți interbancare (SAPI)”, se completează cu noțiunea „Transfer de credit instant”, cu următorul cuprins: „Transfer de credit instant – transfer de credit care parcurge fluxul informațional și financiar conform Cerințelor funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.”;

d) ultimul alineat, după cuvintele „inclusiv noțiunile din”, se completează cu textul „Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică și”;

3) punctul 4 se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) Sistemul de plăți instant (sistemul Instant) este destinat procesării plăților instant. Sistemul Instant efectuează procesarea documentelor de plată transmise de participanți pentru plăți instant și calculează pozițiile nete multilaterale ale acestora.”;

4) după punctul 4 se completează cu punctul 4¹ cu următorul cuprins:

„4¹. Participanților SAPI le sunt puse la dispoziție următoarele servicii auxiliare:

1) **Serviciul de căutare CAS** (Central addressing schema) – serviciu care permite asocierea și obținerea codurilor unice de identificare ale utilizatorilor serviciilor de plată și ale

altor date de identificare necesare pentru inițierea și executarea unui document de plată prin SAPI, utilizând un alias;

2) **Serviciul de generare și validare coduri QR** – serviciu destinat pentru generarea codurilor QR prezentate la beneficiarul plății în scopul acceptării plăților instant pe bază de cod QR de la plătitori;

3) **Serviciul RTP (Request To Pay)** – serviciu de mesagerie care permite beneficiarului plății prin intermediul prestatorului său de servicii de plată să solicite inițierea unui ordin de plată în lei moldovenești de la un plătitor;

4) **Serviciul PIR (Payment initiation request)** – serviciu de mesagerie care permite unui prestator de servicii de inițiere de plăți participant la sistemul Instant să solicite inițierea unui ordin de plată de la un plătitor prin intermediul prestatorului de servicii de plată.”;

5) la punctul 5:

a) subpunctul 3) se completează cu textul „ , care poate participa în sistemul DBTR și sistemul CDN”;

b) la subpunctul 4) textul „participă doar în sistemul CDN” se substituie cu textul „poate participa doar în sistemul CDN și sistemul Instant”;

c) subpunctul 5) se completează cu textul „ , care pot participa în sistemul DBTR și sistemul CDN”;

d) subpunctul 6) se completează cu textul „ . Această entitate poate participa în sistemul DBTR și sistemul CDN, iar în calitate de participant mandatat poate participa doar în sistemul DBTR”;

e) subpunctul 7) se completează cu textul „ , care poate participa în sistemul DBTR și sistemul CDN”;

f) la subpunctul 8) textul „participă doar în sistemul CDN” se substituie cu textul „pot participa în sistemul CDN și sistemul Instant”;

g) se completează cu subpunctul 9) cu următorul cuprins: „ 9) Entități prestatoare de servicii de inițiere a plății, care pot participa doar în sistemul Instant”;

6) la punctul 7:

a) textul „pct. 5 subpct. 2)-8)” se substituie cu textul „pct. 5 subpct. 2)-9)”;

b) ultimul alineat se completează cu textul „, precum și entităților prestatoare de servicii de inițiere a plății”;

7) se completează cu punctul 15¹ , cu următorul cuprins:

„15¹. Banca Națională a Moldovei, la cererea unui prestator de servicii de plată, care oferă servicii de administrare cont și care nu este participant SAPI, îi poate atribui cod BIC care respectă cerințele pct. 14 cu scopul de a fi utilizat pentru evidența standardizată a conturilor utilizatorilor serviciilor de plată cărora le oferă serviciul de administrare cont.”;

8) la punctul 16 textul „și/sau Programul zilei operaționale a sistemului CDN ” se substituie cu textul „ , Programul zilei operaționale a sistemului CDN și/sau Programul zilei operaționale a sistemului Instant”;

9) la punctul 19 textul „Anexa nr. 2” se substituie cu textul „Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI”;

10) la punctul 22 textul „în cadrul sistemului DBTR și/sau sistemului CDN” se substituie cu cuvintele „în cadrul fiecărui sistem al SAPI”;

11) la punctul 23 textul „sistemului DBTR și/sau sistemului CDN ” se substituie cu abrevierea „SAPI”;

12) la punctul 24 cuvântul „interbancare” se substituie cu textul „între participanții SAPI”, iar după cuvintele „pot prezenta mesaje de plată” se completează cu textul „pentru procesare în sistemul DBTR”;

- 13) la punctul 40 textul „se va indica codul tranzacției respectiv (014) și” se exclude;
- 14) la punctul 50 textul „Legea nr. 183 din 22 iulie 2016” se substituie cu textul „Legea nr. 183/2016”;
- 15) la punctul 51, după cuvintele „plată sau revoca” se completează cu textul „documente de plată incluse în pachet/”;
- 16) la punctele 52, după cuvintele „credit sau revoca” se completează cu cuvântul „documente de plată incluse în pachet/”;
- 17) la punctul 57 textul „cu aplicarea corespunzătoare a pct. 39-41” se substituie cu textul „prin inițierea unui document de plată nou în care se va face referință la documentul de plată transmis eronat, cu aplicarea corespunzătoare a pct. 39-41”;
- 18) se completează cu Secțiunea 3¹, cu următorul cuprins:

„ Secțiunea 3¹

Organizarea activității în sistemul Instant

57¹. Sistemul Instant este un sistem decuplat în care disponibilitatea fondurilor pentru beneficiarii plăților și decontarea tranzacțiilor între participanți nu sunt interconectate, decontarea fiind efectuată în cadrul sesiunilor de decontare ale sistemului Instant, iar fondurile sunt făcute disponibile de participanți pentru beneficiari în termenul stabilit în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI. Sistemul Instant operează pentru participanții SAPI conform principiului de compensare și decontare pe bază netă, efectuând compensarea plăților transmise de participanți și remiterea rezultatelor compensării spre decontare în sistemul DBTR la intervale de timp prestabilite.

57². În sistemul Instant sunt procesate următoarele documente de plată: ordine de plată privind transferurile de credit instant.

57³. Participanții în baza dispozițiilor de plată recepționate de la clienți întocmesc documente de plată, care se transmit în sistemul Instant sub formă de mesaje de plată.

57⁴. Tipurile de priorități atribuite de către participanți documentelor de plată transmise în sistemul Instant trebuie să corespundă cerințelor expuse în Anexa nr. 4.

57⁵. Valoarea maximă a documentului de plată, acceptat de sistemul Instant din partea participanților, este stabilită prin actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei.

57⁶. Sistemul Instant asigură posibilitatea efectuării sesiunilor de compensare în conformitate cu Programul zilei operaționale a sistemului Instant.

57⁷. Participantul rezervă în contul său de decontare în DBTR mijloace bănești, care constituie garanția creată în scopul utilizării acestora în sistemul Instant. Valoarea garanției creată în contul de decontare va servi drept sold inițial în contul deschis în sistemul Instant. În sistemul Instant vor fi acceptate documente de plată doar în limita soldului curent disponibil, care reprezintă soldul inițial ajustat cu valoarea poziției nete curente.

57⁸. Garanțiile create în conturile de decontare sunt executate de către administratorul SAPI exclusiv pentru decontarea pozițiilor nete debitoare ale participanților.

57⁹. Pe parcursul etapei „Efectuarea plăților și a compensării” a zilei operaționale a sistemului DBTR participanții pot modifica valoarea garanției create în contul de decontare. Valoarea garanției create în contul de decontare nu poate fi mai mică decât poziția netă curentă debitoare din sistemul Instant.

57¹⁰. Etapele de procesare a sesiunii de compensare în cadrul sistemului Instant sunt următoarele:

- 1) Transmiterea documentelor de plată;
- 2) Clearing.

57¹¹. Pe parcursul etapei „Transmiterea documentelor de plată” are loc:

- 1) inițierea și transmiterea de către participant a documentului în sistem;

2) validarea și acceptarea tehnică de către sistem a documentului. Momentul acceptării tehnice a documentului de plată reprezintă momentul intrării acestuia în sistem, prevăzut de Legea nr.183/2016;

3) verificarea de către sistem a posibilității participantului de a efectua plata, prin contrapunerea soldului poziției nete curente din sistemul Instant cu valoarea garanției create în contul de decontare și, după caz, transmiterea documentului de plată la adresa participantului beneficiar spre acceptare sau respingerea acestuia.

4) transmiterea mesajului de acceptare sau respingere a documentului de plată de către participantul beneficiar;

5) includerea documentului de plată în poziția netă calculată. Din momentul includerii documentului de plată în poziția netă calculată transferul mijloacelor bănești devine irevocabil, în sensul Legii nr.183/2016, asigurând decontarea finală (definitivă) a documentului.

57¹². Participanții pot vizualiza în regim de timp real pozițiile nete calculate.

57¹³. În cadrul etapei „Clearing” sistemul Instant calculează pozițiile nete finale ale sesiunii de compensare respective și transmite rezultatele compensării spre decontare în sistemul DBTR.

57¹⁴. Documentele de plată transmise de participanți pe parcursul etapei „Clearing” a sesiunii de compensare curente se includ în poziția netă calculată a următoarei sesiuni de compensare.

57¹⁵. Decontarea finală a documentelor de plată acceptate spre decontare are loc în momentul debitării contului de decontare al participantului plătitor cu valoarea poziției nete debitoare și al creditării contului de decontare al participantului beneficiar cu valoarea poziției nete creditoare.

57¹⁶. Sistemul Instant nu inițiază restituirea documentelor de plată incluse în poziția netă calculată, inclusiv în cazurile în care acestea au fost transmise în mod eronat. Restituirea sumelor aferente documentelor de plată transmise în mod eronat în sistemul Instant se efectuează similar procedurilor de restituire stabilite pentru sistemul DBTR, cu aplicarea corespunzătoare a pct. 39-41.

57¹⁷. Reguli și cerințe suplimentare referitoare la organizarea activității în sistemul Instant sunt prevăzute în Cerințele funcționale și tehnice pentru participanții SAPI.”;

19) punctul 67 se completează cu subpunctul 4), cu următorul cuprins:

„4) respinge documentul de plată pentru executarea unui transfer de credit instant dacă după contrapunerea sumei transferului și a soldului poziției nete curente a participantului în sistemul Instant cu valoarea garanției create de participant în sistemul DBTR se constată că acesta nu are suficiente mijloace bănești pentru asigurarea decontării documentului”;

20) punctul 78 se completează cu subpunctul 5), cu următorul cuprins:

„5) crearea garanției prin rezervarea mijloacelor bănești în contul de decontare din sistemul DBTR pentru asigurarea decontării poziției nete calculate de sistemul Instant separat de cea calculată de sistemul CDN”;

21) la punctul 79, după textul „rulajelor din contul de decontare,” se completează cu textul „a garanției constituite pentru sistemul Instant,”;

22) se completează cu punctul 81¹, cu următorul cuprins:

„81¹. Monitorizarea poziției nete calculate de sistemul Instant, a ordinelor de plată respinse din motivul depășirii limitei garanției constituite în contul de decontare urmează a fi efectuată de către participant în regim de timp real prin intermediul mesajelor de sistem și al facilităților de vizualizare interactivă în vederea depistării riscurilor cu care se confruntă participantul.”;

23) la punctul 84, după cuvintele „nete calculate” se completează cu textul „de sistemul CDN”;

- 24) punctul 87 subpunctul 3):
- a) se completează cu litera e¹⁾, cu următorul cuprins: „e¹⁾ menținerea permanentă a conexiunii cu sistemul Instant;”;
 - b) se completează cu litera f¹⁾ cu următorul cuprins: „f¹⁾ efectuarea lucrărilor de administrare/menținere a mijloacelor software/hardware aferente sistemului Instant conform prevederilor Cerințelor funcționale și tehnice pentru participanții SAPI;”;
 - c) la litera h) cuvântul „asigurarea” se substituie cu textul „pentru sistemele DBTR și CDN”;
- 25) la punctul 87 subpunctul 4) lit. c) textul „Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic” se substituie cu textul „Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere”;
- 26) pe tot parcursul textului Secțiunii 4 cuvântul „supraveghere”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „monitorizare”, la forma gramaticală respectivă;
- 27) la punctul 98 subpunctul 1) va avea următorul cuprins: „1) evaluează periodic sistemele DBTR, CDN și Instant prin prisma cerințelor cadrului normativ aferent monitorizării infrastructurilor pieței financiare;”;
- 28) la punctul 99 textul „sistemelor DBTR și CDN cu” se substituie cu textul „sistemelor DBTR, CDN și Instant cu cerințele cadrului normativ și”, iar textul „Principiile infrastructurilor pieței financiare, elaborate de Banca pentru Decontările Internaționale (Principiile Basel)” se substituie cu textul „cerințele Regulamentului privind monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a instrumentelor de plată”;
- 29) La punctul 100, după textul „și/sau CDN, și/sau” se completează cu textul „Instant și/sau”;
- 30) la punctul 100 subpunctul 1), după cuvântul „Monitorizează” se completează cu cuvintele „în timp real”;
- 31) punctul 105 va avea următorul cuprins:
- „105. În vederea evaluării măsurilor întreprinse de către băncile licențiate, PSP nebankari și persoana juridică care desfășoară activitatea de depozitar central al valorilor mobiliare ca activitate de bază pentru gestionarea riscurilor aferente activității în SAPI:**
- 1) aceștia informează de îndată, conform prevederilor Regulamentului privind monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a instrumentelor de plată, Banca Națională a Moldovei cu privire la apariția oricăror incidente ce afectează participarea la SAPI;
 - 2) Banca Națională a Moldovei verifică în cadrul controalelor pe teren conformarea acestora cu cerințele de gestionare a riscurilor prevăzute de Capitolul IV.”;
- 32) la punctul 109 cuvintele „pe parcursul unui an calendaristic” se substituie cu textul „pentru o perioadă de 12 luni”;
- 33) Anexa nr. 1, după textul „(sistemul CDN)” se completează cu textul „și/sau sistemul de plăți instant (sistemul Instant)”;
- 34) Anexa nr. 2 se abrogă;
- 35) Anexa nr. 3 se completează cu textul:
- „Programul zilei operaționale a sistemului Instant (în zilele operaționale ale sistemului DBTR)**

Nr. d/o	Denumirea etapei	Perioada de timp
1.	Efectuarea plăților și a compensării	
1.1.	Prima sesiune de compensare în sistemul Instant	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR– 9:30

1.1.1	Transmiterea documentelor de plată	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR- 9:15
1.1.2	Clearing	9:15 - 9:30
1.2.	A doua sesiune de compensare în sistemul Instant	9:30 - 12:15
1.2.1	Transmiterea documentelor de plată	9:30 - 12:00
1.2.2	Clearing	12:00 - 12:15
1.3.	A treia sesiune de compensare în sistemul Instant	12:15 - 14:30
1.3.1	Transmiterea documentelor de plată	12:15 - 14:15
1.3.2	Clearing	14:15 - 14:30
1.4.	A patra sesiune de compensare în sistemul Instant	14:30 - 17:30
1.4.1	Transmiterea documentelor de plată	14:30 - 17:15
1.4.2	Clearing	17:15 - 17:30
1.5	A cincea sesiune de compensare în sistemul Instant	17:30 - 20:20
1.5.1	Transmiterea documentelor de plată	17:30 - 20:05
1.5.2	Clearing	20:05 - 20:20

Programul zilei operaționale a sistemului Instant (în zilele neoperaționale ale sistemului DBTR)

Nr. d/o	Denumirea etapei	Perioada de timp
1.	Efectuarea plăților și a compensării	
1.1.	Sesiunea de compensare în sistemul Instant	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR – 9:30 ziua operațională curentă a sistemului DBTR
1.1.1	Transmiterea documentelor de plată	20:20 ziua operațională precedentă a sistemului DBTR– 9:15 ziua operațională curentă a sistemului DBTR
1.1.2	Clearing	9:15 - 9:30 ziua operațională curentă a sistemului DBTR

”;

36) Anexa nr. 4 se completează cu textul:

„Priorități utilizate în sistemul Instant al SAPI

Categoria priorității	Descrierea
Prioritatea 100	pentru operațiunile inițiate de participanți în sistemul Instant

”;

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 6 februarie 2024, cu excepția prevederilor subpunctului 6) și punctului 5) lit. g), care vor intra în vigoare la data de 5 august 2024.